

Järvenpään eläkeläisneuvoston toimintakertomus 2024

MITÄ KUULUU?

ASIA JÄKESÄ HYVIN?

MITEN VOIMME

OVATKO

AUTTAA?

Eläkeläisneuvosto 2023-2025

Eläkeläisneuvosto edistää järvenpääläisten ikäihmisten oikeuksien toteutumista. Neuvosto tekee aloitteita, antaa lausuntoja ja neuvottelee kaupungin kanssa senioreiden asioiden ja palvelujen kehittämiseksi.

Jarvenpaa.fi/elakelaisneuvosto
Facebook: Eläkeläisneuvosto Järvenpää

Osallistumisoikeudet päätöksenteossa

Eläkeläisneuvosto edisti keväällä 2024 tarmokkaasti kaikkien vaikuttamistoimielinten **läsnäolo- ja puheoikeutta**, erityisesti hyvinvointi ja kaupunkikehityksen lautakuntakokouksiin. Aiheesta koottiin **adressi**, joka luovutettiin valtuustolle.

Valtuusto käsitteli eläkeläis- ja vammaisneuvoston läsnäolo- ja puheoikeutta toukokuussa 2024 osana hallintosääntöuudistusta. Muutosesitys oikeuden myöntämiseksi hävisi muutosesitysäänestyksen, mutta kokouksessa käytettiin useita puheenvuoroja sen puolesta, että kaikki vaikuttamiselimet huomioidaan ja kutsutaan päättäviin ja valmisteleviin tilaisuuksiin, joiden aihe koskettaa ikäväestöä, vammaisia ja pitkäaikaissairaita.

Vuoden mittaan on tehty useita pyyntöjä ja muistutuksia varsinkin, jos vaikuttamistoimielimiä eläkeläisneuvosto ja vammaisneuvosto ei ole kutsuttu kuultavaksi aiheissa, joilla on vaikutusta ikäihmisiin, pitkäaikaissairaisiin ja vammaisiin. Vaikuttamistyömme tässä tuotti myös tulosta, sillä saimme kutsun hyvinvoinnin palvelualueen iltakouluihin. Marraskuussa 2024 hallintojohtaja pyysi eläkeläisneuvoston lausuntoa kaupungin kaikkia toimijoita koskevaan eettisiin periaatteisiin.

Olemme tunnistaneet pyynnöissä sen tai ne tilaisuudet, joihin kutsuttuina neuvostoilla olisi ollut mahdollisuus varhaiseen vaikuttamiseen tasavertaisena luottamushenkilöiden ja valmistelivan virkakunnan kanssa. Tämä osattomuus varhaisen vaiheen vaikuttamisessa on asettanut eläkeläisneuvoston ja siten edustamamme Järvenpään ikäväestön eriarvoiseen asemaan esimerkiksi nuorisovaltuustoon nähden, kun puhutaan vaikuttamisesta valmisteluun ja päätöksentekoon. Keinomme vaikuttaa on hivenen reaktiivista, vaikka haluaisimme vaikuttaa varhaisessa vaiheessa.

Adressia luovuttamassa Järvenpää-talolla toukokuussa 2024.

Osallistumisoikeudet jaettu epätasavertaisesti ja vaikuttaminen on pistemäistä

Kunnallisalan kehittämissätiö kiteytti raportissaan ongelman ja vanhusneuvostojen kritiikin seuraavasti. Tiivistelmä on tehty tekoälyavusteisesti.

Tiivistelmä ja kritiikki vanhusneuvoston vaikuttamisroolista:

Vanhusneuvostojen rooli paikallisina vaikuttajina on muutoksessa, erityisesti hyvinvointialueuudistuksen myötä. Neuvostojen tavoitteena on vahvistaa paikallisvaikuttamista ja osallistumista päätöksentekoon, mutta niiden rooli koetaan usein epäselväksi ja vaikutusmahdollisuudet riittämättömiksi. Keskeisiä haasteita ovat rakenteellisen yhteyden puute päätöksentekoeleimiin, roolin tunnettuuden vähäisyys, puutteellinen tiedonsaanti, riippuvuus sihteeristä ja valmistelijoista, sekä päätöksentekijöiden asenteet. Tulevaisuudessa odotetaan, että neuvostojen rooli selkeytyy ja niiden osallistuminen päätöksenteon eri vaiheisiin vahvistuu.

Kritiikki siitä, miksi vanhusneuvostot eivät pysty vaikuttamaan tehokkaasti:

1. Rakenteellisen yhteyden puute:

Neuvostojen puhe- ja läsnäolo-oikeutta kunnan päätöksentekoeleimissä ei ole tasapuolisesti toteutettu. Joissain kunnissa nuorisovaltuustolla on enemmän oikeuksia kuin vanhusneuvostolla. Tämä eriarvoisuus heikentää vanhusneuvostojen mahdollisuuksia vaikuttaa.

2. Roolin epäselvyys:

Neuvostojen asema päätöksentekoprosessissa on tulkinnanvarainen, eikä niiden roolia ole kirjattu selkeästi. Tämä johtaa satunnaiseen ja pistemäiseen osallistumiseen, mikä estää johdonmukaisen vaikuttamisen.

3. Tunnettuuden ja arvostuksen puute:

Vanhusneuvostoja ei aina tunnisteta merkittäviksi toimijoiksi, ja niiden toimintaa pidetään joskus vähäpätöisenä. Tämä vähentää neuvostojen roolia ja estää niiden mielipiteiden huomioimisen oikeaan aikaan.

4. Riippuvuus yksittäisistä henkilöistä:

Neuvostot ovat riippuvaisia sihteerin ja valmistelijoiden aktiivisuudesta ja tiedon jakamisesta. Jos nämä tahot eivät tue neuvoston toimintaa, tiedonsaanti ja vaikuttaminen kärsivät.

5. Asenteet ja vähättely:

Päätöksentekijöiden vähättelevä suhtautuminen voi estää vanhusneuvostojen oikea-aikaisen vaikuttamisen. Neuvostojen nähdään joskus pelkkinä "kahvittelukerhoina" eikä vakavasti otettavina vaikuttajina.

6. Vaikutusmahdollisuuksien puute:

Usein vanhusneuvostot saavat tietoa käsiteltävistä asioista liian myöhään tai niiden aloitteet häviävät kunnan hallinnossa. Tämä turhauttaa neuvostojen jäseniä ja heikentää uskoa vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

7. Roolin kaventumisen pelko:

Uudistuksessa on riski, että vanhusneuvostojen rooli heikkenee, niiden toiminta yhdistetään muiden neuvostojen kanssa tai niille ei jää riittävästi vaikuttavaa tehtävää. Tämä voi johtaa kiinnostuksen vähenemiseen ja toimintakyvyn heikkenemiseen.

Ratkaisuehdotuksia:

Haastatteluissa korostetaan rakenteiden selkeyttämistä, puhe- ja läsnäolo-oikeuksien vahvistamista, roolin tunnistamista hallinnossa sekä aktiivisen ja oma-aloitteisen roolin omaksumista neuvostoissa. Näillä keinoilla voidaan lisätä neuvostojen vaikutusvaltaa ja varmistaa niiden merkitys paikallisina vaikuttajina.

<https://kaks.fi/julkaisut/24995-2/>

Muu vaikuttamistoimintä

Huolenilmaisut, aloitteet ja lausunnot 2024

Palveluiden saavutettavuus

- Huoli hyvinvointialueen asiakasmaksujen selkeydestä ja tiedottamisesta.

Taloudellinen ja digitaalinen osallisuus

- Syrjäytymisen ja taloudellisten ongelmien ehkäiseminen, erityisesti digipalveluiden käytön haasteet

Penkkejä raiteille – vakioaiheemme

- Penkkiasiaa pidetty esillä mm. hyvinvoinnin iltakoulussa ja muun muassa Pöytäalhontielle. Tästä kiitos!

Kotiin vietävät palvelut

- Aloite Järvenpään kaupungille kotiin vietävien palvelujen lisäämiseksi, etenkin vanhuksille suunnattuna.

Lausunnot annettu

- kaupungin eettisistä periaatteista
- osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Järvenpään kaupungilla.

Liikenneturvallisuus

- Liikenneturvallisuustyöryhmälle tehty ehdotus valaistuksen parantamisesta Järvenpää-talon kulmalla ilta-aikaan.
- Uimahallille tulovalistus pimeään kohtaan (tarkempi paikka parkkipaikalta matka sisääntuloaulaan).

Saavutettavuus

- Ehdotimme Seuratalolle induktiosilmukkaa joulukuussa 2024. Ehdotukseen tarttui **Anne Honkanen**, joka ehdotti hankintaa Mestaritoiminnan käyttösuunnitelmaan. Mestaritoiminta lupasikin hankkia induktiosilmukan vuonna 2025, mikäli silmukan hankintahinta pysyy alle 8 000 euron.

Opintomatka Tallinnaan

Opintomatkan tarkoituksena oli jatkaa tutustumista ikäihmisten asioiden hoitoon naapurimaissa. Vuonna 2023 eläkeläisneuvosto matkasi Ruotsin ystävyyskaupunki Täbyyn, mistä saatiin inspiraatio nyt jo vakiintuneille Aamiaistreffeille.

Viron ystävyyskaupunkitoiminta on hiljentynyt, ja meille suositeltiin matkakohteeksi Tallinnaa, jonka Tuglas-seuran toiminnanjohtaja **Jaana Vasama** järjesti kahden päivän matkaohjelman.

Tutustuimme:

- Kristiinen kaupunginosassa sosiaalitoimen vanhuspalveluihin ja kotiinvietyihin palveluihin sekä ympärivuorokautiseen hoivaan.
- Mustamäen päiväkeskuksen toimintaan ja palveluihin.
- TalTech-oppilaitoksessa tekniisiin apuvälineisiin ja niiden kehittämiseen.
- Kansallisen Ikäihmisten yliopiston toimintaan Virossa.

Opimme:

Eriyksen kiinnostavia olivat kulttuuriset erot Suomen ja Ruotsin mallien toiminnassa. Yhdistysaktiivisuus Virossa ei ole suurta, joten päivätoiminnan koordinoiminen on viranhaltijoiden tehtävää esimerkiksi Mustamäen päiväkeskuksessa. Tilat olivat kaikkialla viihtyisiä ja hyvin pidettyjä, kävijöitä paljon. Kohtaaminen oli ikäihmistä arvostavaa ja kunnioittavaa.

Mustamäen päiväkeskuksen vapaaehtoisten ylläpitämästä saunasta inspiroituneena, **aloimme edistää Järvenpäässä Myllytien toimintakeskuksen saunan käyttöä** monen vuoden tauon jälkeen, yhdistysten ja vapaaehtoisten voimin. Neuvottelut aloitettu loppuvuodesta 2024.

Mustamäen päivätoimintakeskuksessa (vas.) ja Kristiinen kaupunginosan ympärivuorokautiseen hoivaan tutustumassa.

Aamiais- ja infotilaisuudet

Luettelo aamiaistilaisuuksien aiheista alla kuvassa.

Osallistujamäärät (noin):

- Tammikuu, 60 henkeä
- Helmikuu, 55 henkeä
- Maaliskuu, 60 henkeä
- Huhtikuu, 60 henkeä
- Syyskuu, 40 henkeä
- Lokakuu, 50 henkeä
- Marraskuu, 50 henkeä
- Joulukuu, 40 henkeä

Yhteensä 415 osallistujaa.

Aamiaistreffit Myllytiellä - eli mitäs täällä kaupungilla on tekeillä?

- ti 16.1. klo 9 Vieraana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaja Kirsi-Marja Karjalainen ja turvallisuus- ja valmiuspäällikkö Jussi Jokivaara
- ti 13.2. klo 9 Aiheena Järvenpään asuminen ja kaavoitus
- ti 12.3. klo 9 Aiheena kirjaston ja kulttuurin palvelut Järvenpäässä
- ti 16.4. klo 9 Vieraana osallisuuden asiantuntija Pilvi Kallio-Meriläinen ja yhteisöllisyyden asiantuntija Anne Honkanen

Järjestää Järvenpään eläkeläisneuvosto

Myllytien
toimintakeskus
klo 8.45 - 9.45.
Treffeillä aamiainen

4€

Aamiaistreffit Myllytiellä - eli mitäs täällä kaupungilla on tekeillä?

- ti 10.9. Aiheena Järvenpään kaupungin liikennepalvelut, vieraana liikenneinsinööri Timi Veikkolainen
- ti 8.10. Aiheena liikkuminen ja kaatumisen ehkäisy, vieraana Järvenpään kaupungin liikuntapalvelut ja Keusote
- ti 5.11. Aiheena vapaaehtoisuus kiireisille ja sitoutumiskammoisille, vieraana Siskot ja Simot ja Hyvä kasvaa Järvenpäässä -asukastiike
- ti 10.12. Aiheena Järvenpään Opiston palvelut, vieraana rehtori Jonna Käsmä ja suunnittelija Maarit Ojala

Järjestää Järvenpään eläkeläisneuvosto

Myllytien
toimintakeskus
klo 8.45 - 9.45.
Treffeillä aamiainen

5€

Aamiaistreffeillä vieraana kirjastopalveluiden päällikkö Katariina Järveläinen ja kulttuurijohtaja Pirre Raijas.

Yhteisöllisyys, kulttuurinen osallisuus ja yhteistyön kehittäminen

9. Ikäviikot

- o Eläkeläisneuvosto on Ikäviikkojen omistaja ja osarahoittaja. Tuotanto tehdään verkostotuottamisen mallilla.
- o Vuoden 2024 Ikäviikkojen jatko perinteen mukaisia yhteisöllisiä ja kulttuurisia tapahtumia. Ohjelmatarjontaa kuratoitiin jonkin verran. Yhdistysten ja seurojen viikko otettiin ensi kertaa ohjelmaan.
- o Järjestyksessään yhdeksänteen Ikäkuuhun osallistui **5 548 kävijää**. Tarkat kävijätiedot löytyvät **Nina Sandqvistin** koostamasta taulukosta (liitteenä.)
- o Suosituista tapahtumista jatkoa saavat muun muassa *Börjen retrodisco* ja *Kirpun muotinäytös*.

Näin olet muodikas menemättä vaatekauppaan – Järvenpäässä järjestettiin ainutlaatuinen näytös

Ikäviikoilla ja Ikäviikkojen ulkopuolella aikaansaattua yhteisöllisyyttä, parannusta ja kehitystä

- Eläkeläisneuvoston päivystys Myllytien toimintakeskuksessa joka toinen viikko kevätkaudella 2024, mikä lisäsi näkyvyyttä mutta ei juurikaan vuorovaikutusta, sillä kävijöitä oli vähän.
- Ikäihmisten asuntokatselmus osana Ikäviikkojen ohjelmaa: bussikiertue yhteistyössä Mestariasuntojen kanssa.
- Kolmisointu-yhteistyön ja museotoiminnan jatkaminen, esimerkiksi Järvenpään taidemuseon ja Aholan elämyspakettien kehittäminen ja niiden markkinointiin sitoutuminen.(Pöytäkirja_syys- ja lokakuu).
- Osallistuimme Jannen piknikille elokuussa 2024 eläkeläisneuvoston pöydällä. Keli oli kurjan sateinen, mikä saattoi vähentää kävijämäärää.
- Viranhaltijoiden, päättäjien ja yhdistysten yhteinen pikkuseminaari pidettiin 3. kerran toukokuussa 2024; täältä saatiin suuntaviivat vaikuttamiselle ja yhteistyölle.
- Myllytien toimintakeskuksen saunan palautus käyttöön yhteisöllisyyden tukemiseksi (Pöytäkirja_9 ja 10).
- Myllytielle hankitaan eläkeläisneuvoston ehdotuksesta rollaattori. Rollaattori kustannetaan perintörahoista ja eläkeläisneuvosto vastaa rollaattorin valinnasta ja rollaattorin teippauksista.
- Kolmisointu-yhteistyö, jossa ikäihmisille tarjotaan pääsy kulttuuritapahtumiin, kuten Sibelius-Akatemian konsertteihin. (Pöytäkirja_eläkeläisneu...).
- Kaupungin tiedotus parani, kun ikäihmisten vaikuttamisen tuloksena kaupungille saatiin informatiivinen painettu julkaisu, jota voi hakea kaupungin julkisista toimipaikoista. <https://www.jarvenpaa.fi/a/jarvenpaan-uusi-asukaslehti-on-jarvenpaalainen>
- Myös lautakuntien päätöstiedottaminen on myönteinen asia, joka helpottaa vaikuttamistyötä.
- Sosiaalisessa mediassa olemme aktiivisia Facebookissa Eläkeläisneuvosto Järvenpää -tilillä, jossa meillä on 475 kaveria. Viestimme tältä tililtä yli 50 000 hengen Järvenpääryhmään, Myllytien toimintakeskuksen -ryhmään sekä tilillä Järvenpään kaupunki – City of Järvenpää.

Elne ei ole sokerista! Tässä Jannen sateisella piknikillä.

Järvenpäässä 21.1.2024, Järvenpään eläkeläisneuvosto
koosteesta kirjoitti Pilvi Kallio-Meriläinen